

תורת אמך

ביאורי סוגיות והדרכה לימודית

מסכת ברכות

פרקים ד-ה: תפילה

סוגיה נה: תיקון מקום התפילה (6): איסור תפילה בחורבה

נכתב בסייעתא דשמיא

על ידי

אליהו מאיר ליפשיץ

ב"ר חיים שמאי ז"ל

ישיבת ברכת משה, מעלה אדומים

© כל הזכויות שמורות למחבר

סוגיה נה: תיקון מקום התפילה (6): איסור תפילה בחורבה

*

רקע

הגמ' אוסרת להתפלל בחורבה, ומביאה מספר הסברים לאיסור.

מקורות

- א. גמ' ג.ג: "תניא א"ר יוסי פעם אחת היית מהלך בדרך... ומשום מזיקין איכא"
- ב. רמב"ם הל' תפילה פ"ה ה"ו
- ג. שו"ע סי' צ סע' ו, ומשנה ברורה

הסבר הסוגיה

מפני שלושה דברים אין נכנסין לחורבה: מפני חשד, מפני המפולת ומפני המזיקין.

[ברייתא ג.]

הגמ' אומרת שאין מתפללים בחורבה, והיא מביאה ברייתא האוסרת להיכנס לחורבה מפני שלושה טעמים: מפני החשד, מפני סכנת מפולת ומפני סכנת מזיקים. הגמ' אומרת שיש נפקותות בין הטעמים השונים, חשד הוא רק כשנכנס לבדו או כשנכנסים שניים פרוצים, סכנת מפולת שייכת רק בחורבה ישנה, וסכנת מזיקים קיימת רק כשנכנס לבדו. הרמב"ם [פ"ה ה"ו] פוסק: "ואין מתפלל בחורבה", ואינו מביא את ההיתרים השונים להתפלל בחורבה, משמע שלדעתו איסור תפילה בחורבה הוא איסור גורף, ודברי הברייתא שמפני שלושה דברים אין נכנסים לחורבה, מתייחסים לכניסה לחורבה שלא לצורך תפילה. נראה שהרמב"ם סובר, כי חורבה שיש בה חשד אינה מקום הראוי לתפילה, אף אם אדם נכנס לתוכה כניסה שאין בה חשד.

סיכום

הגמ' אוסרת להתפלל בחורבה, וניתן להבין שהאיסור הוא רק במקרה שיש חשד, סכנת מפולת או סכנת מזיקים, אך מהרמב"ם משמע שאסור להתפלל בחורבה אף במקום שאין חששות אלו.

הלכה

השו"ע [סי' צ סע' ו] פוסק שאין מתפללים בחורבה מפני חשד, מפני מפולת ומפני מזיקים. המגן אברהם [סק"ח. מובא במשנה ברורה סקי"ד] מפרש, שאם החורבה חדשה ונכנסים בה שני אנשים כשרים, יכולים להתפלל בה.